Hur påverkar EU:s restaureringsförordning användningen av torvmarker?

Tuuli Orasmaa
Specialsakkunnig
Jord- och skogsbruksministeriet
Turnén Tulevaisuuden turvemaat 2025

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

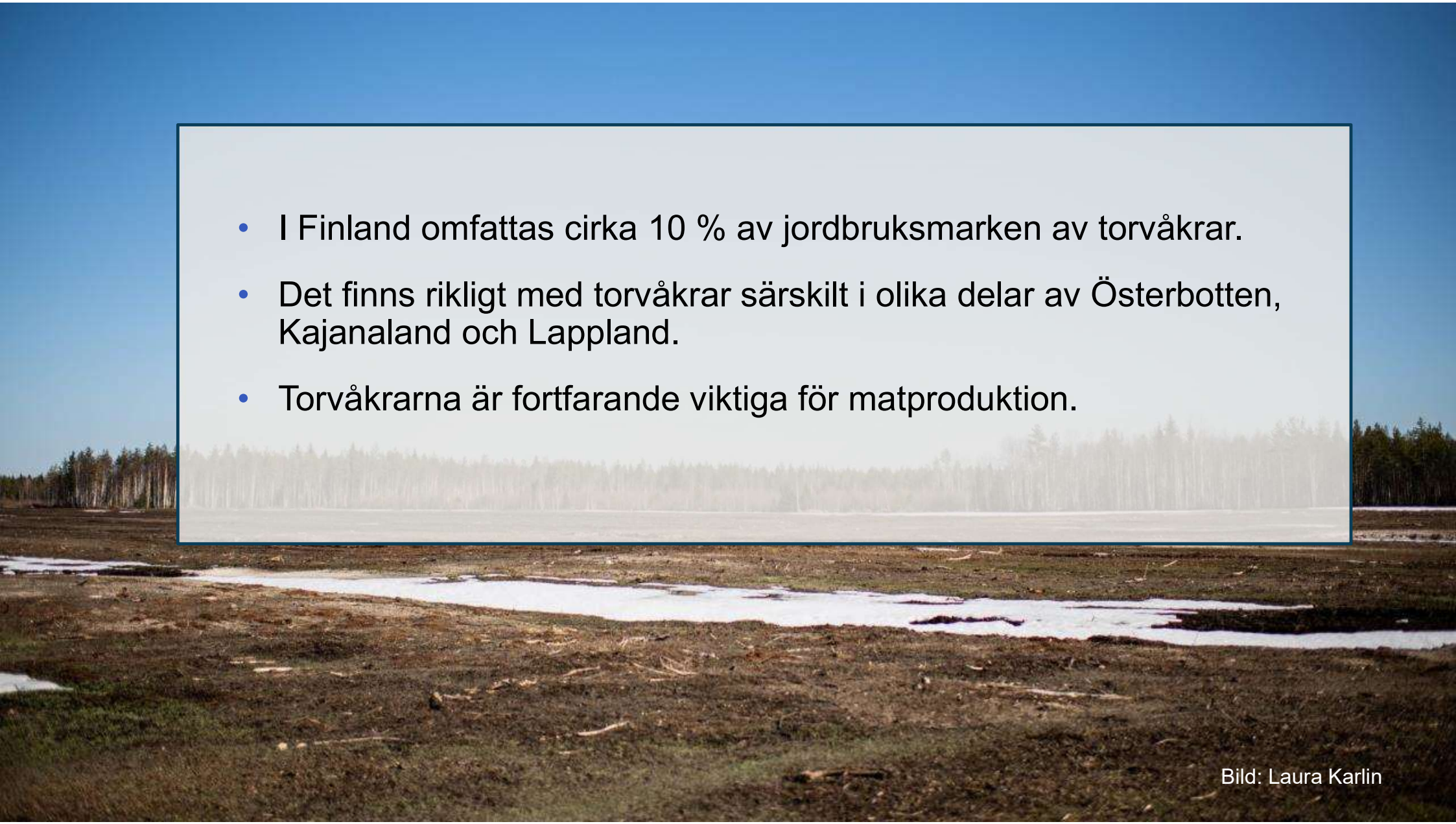

- I Finland omfattas cirka 10 % av jordbruksmarken av torvåkrar.
- Det finns rikligt med torvåkrar särskilt i olika delar av Österbotten, Kajanaland och Lappland.
- Torvåkrarna är fortfarande viktiga för matproduktion.

Bild: Laura Karlin

- I Finland finns också torvtäkter i aktivt bruk.
- Många torvtäkter har dock redan omvandlats till mark för annat ändamål.

Bild: Laura Karlin

- Människor kan dra fördel av restaurerade torvmarker: de kan användas bland annat som jakt- och rekreationsområden.
- Restaureringsåtgärder medför också miljöfördelar.

Bild: Tuuli Orasmaa

• Vi utarbetar för närvarande en nationell restaureringsplan.
• I planen anges hur Finland ämnar uppfylla målen i restaureringsförordningen.
• Planutkastet ska vara färdigt i augusti 2026.
Bild: Tuuli Orasmaa

OBS! Åtgärder kan vidtas
- På torvåkrar
- I områden med torvtäkter
- I myrskogar (delvis)

Långsiktiga riktlinjer!

Vad betyder ”restaurering” av torvmarker?

Restaurering betyder **inte** alltid att man avstår från jordbruket, utan jordbruket kan fortsätta på en del av de områden som ska ”restaureras”.

En preliminär tolkning av restaureringsåtgärderna: (OBS! UTKAST)

Träda
Naturvårdsvallar
Mångfaldsväxter
Buffertremsor

Reglerbar dränering och hantering av avrinningsvatten
Ekologisk produktion
Gröngödslingsvallar
Permanenta gräsmarker

Torvåkrar med dålig skörd tas frivilligt ur produktion (utan återvätningsåtgärder)

Vad betyder ”återvätning” av torvmarker?

Grundvattenytan höjs.

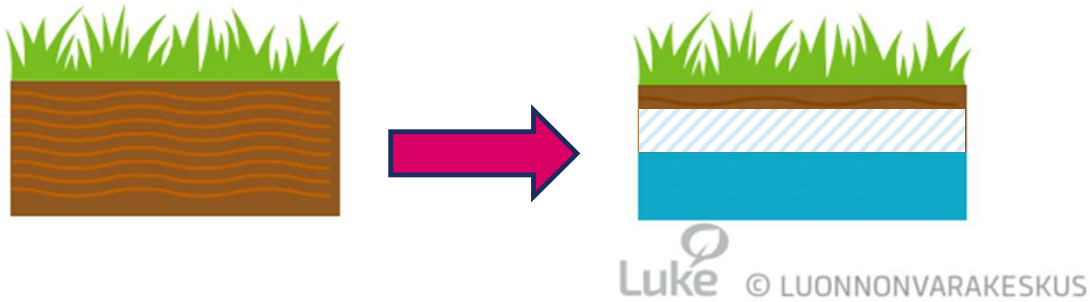

- Dräneringskonstruktionerna avlägsnas/bearbetas.
- **Grundvattenytan ska ligga nära markytan** (nivån kan variera).
- Vatten-, våtmarks- eller myrvegetation växer.
- Bevaras som **våtmark** eller tillämpas **paludikultur.**

Hur mycket torvmarker ska återvätas?

JSM:s utgångsförslag: torvåker = torvmark som har minst 40 centimeters torvtäcke och får jordbruksstöd

= totalarean för torvåkrarna skulle vara drygt **230 000 hektar**.

= drygt **38 000 hektar** torvmarker ska återvätas före 2050.

OBS! Fortfarande under diskussion, inga beslut.

OBS! Om den tillåtna maximirealen myrskogar som förordningen tillåter återväts

= återstår knappt **23 000 hektar** för återvätning på **torvåkrar** eller **torvtäkter** före 2050 (av vilka drygt 10 000 hektar före 2030).

Naturresursinstitutets uppskattning: det finns cirka 60 000 hektar **torvåkrar som kan återvätas**.

Hur genomförs åtgärderna i praktiken?

Öppna frågor för diskussion

- Man vill minimera konsekvenser för produktionen av mat och virke samt merkostnaderna för statsfinanserna. Det är viktigt att trygga livsmedelsproduktionen, också på torvåkrar, redan på grund av försörjningsberedskapen.
- Förbud mot användning av torvåkrar och torvtäkter har inte planerats.
- De planerade åtgärderna är **frivilliga** för markägare. → Vilka **ekonomiska incitament, lagstiftning, rådgivning, kommunikation** o.d. behövs?
- **Kostnader** uppskattas fortfarande. → Hur kan åtgärderna finansieras? Obs! EU-finansieringen är sannolikt begränsad.
- Hur ökar vi **kompetensen** bland annat hos maskinentreprenörer och planerare av våtmarker?
- Kunde man återväta **övergivna torvåkrar**? Hur kan vi kontakta markägarna?

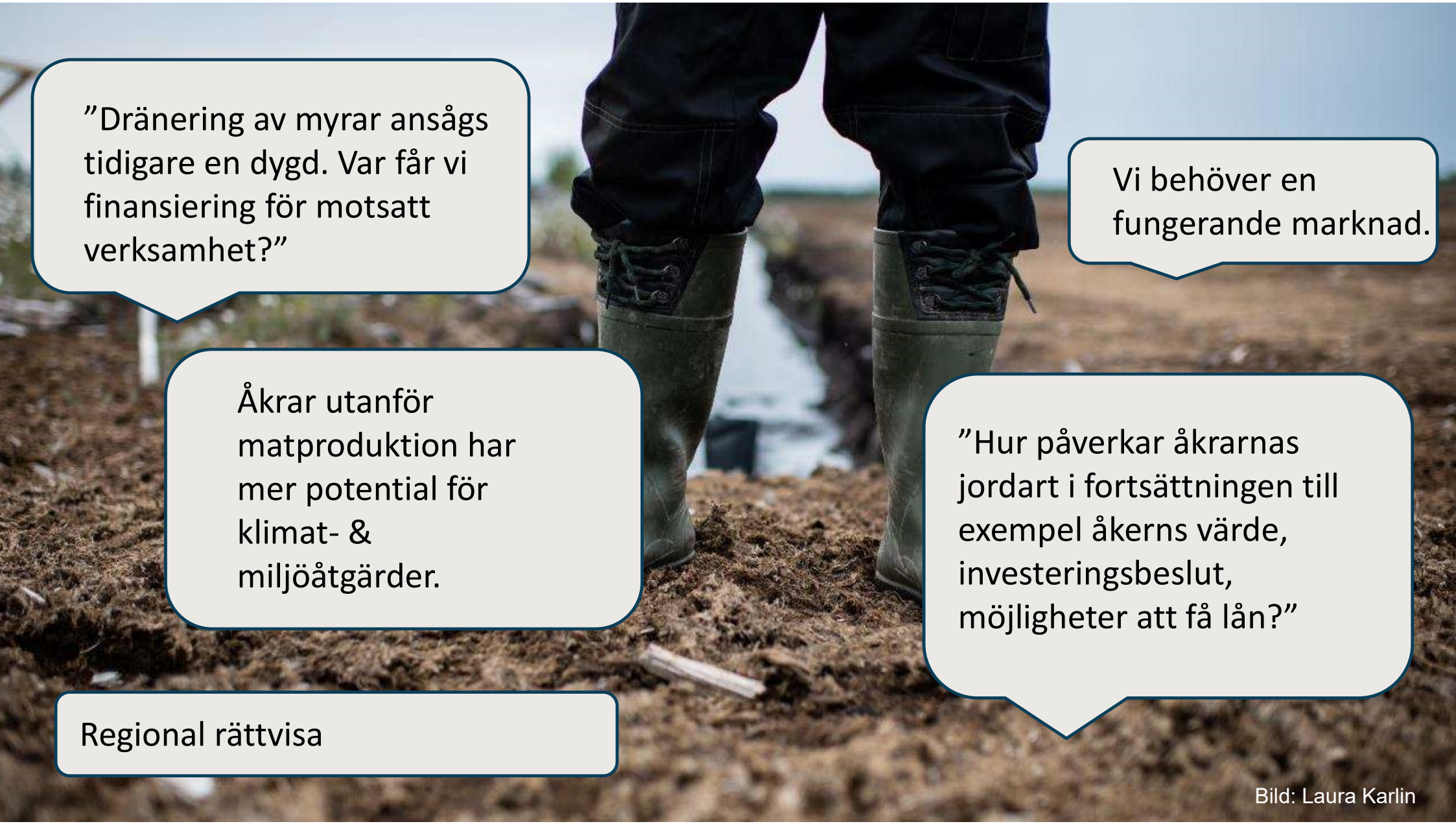
”Dränering av myrar ansågs tidigare en dygd. Var får vi finansiering för motsatt verksamhet?”
Vi behöver en fungerande marknad.
Åkrar utanför matproduktion har mer potential för klimat- & miljöåtgärder.
”Hur påverkar åkrarnas jordart i fortsättningen till exempel åkerns värde, investeringsbeslut, möjligheter att få lån?”
Regional rättvisa
Bild: Laura Karlin

Tack!